

POROČILO O DELU SVETOVALNE PISARNE PRI GOSPODARSKI KOMISIJI PZS V LETU 2020

Uvod

Planinska zveza Slovenije se je v letu 2012 odločila, da ustanovi v okviru Gospodarske komisije Svetovalno pisarno.

Namen svetovalne pisarne

Svetovalna pisarna se je ustanovila z namenom, da bo PZS posameznim planinskim društvom nudila strokovno pomoč pri:

- ravnanju z odpadno vodo iz planinskih koč,
- oskrbi z vodo,
- ravnanju z živili,
- ravnanju z odpadki,
- energetske oskrbi,
- požarni varnosti.

1. Svetovanje v zvezi z odpadno vodo v letu 2020

1.1 Svetovanje v zvezi z odpadno vodo

Na osnovi pismene vloge je bilo v letošnjem letu opravljeno svetovanje v zvezi z ravnanjem z odpadno vodo za naslednjo kočo:

Koča	Planinsko društvo	Datum
Planinski dom Rašiške čete na Rašici	PD Rašica	nov-dec. 2020
SKUPAJ	1 svetovanje	

Za navedeno kočo je bil opravljen več pogovorov s predsednikom planinskega društva, izvršen pregled izpolnjenega vprašalnika o razmerah na koči, PD je bil predložen spisek potencialnih ponudnikov čistilnih naprav in izvršena analiza ter primerjava petih ponujenih MKČN.

1.2 Vzorčenje malih komunalnih čistilnih naprav na planinskih kočah

V letošnjem letu smo kljub težavam v zvezi s pandemijo Covid 19 izvedli vzorčenje na 13 planinskih kočah, dodatno pa smo pridobili analize iztokov še na 5 kočah, ki so jih vzorčile druge institucije. V vseh vzorcih so bile opravljene analize kemijske potrebe po kisiku (KPK). Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Ur. l. RS, št. 98/2015) predpisuje v Preglednici 3 Priloge 1 mejno vrednost za **KPK** na iztoku male komunalne čistilne naprave zmogljivosti pod 50 PE, izraženo kot O(2), ki je **200 mg/l**. Poleg tega parametra pa so bile na vseh vzorcih opravljene tudi analize BPK₅, na

večini vzorcev analize pH in prevodnosti, na nekaterih vzorcih pa tudi analize amonijevega dušika, celotnega fosforja in analize nitratnega in nitritnega dušika. Teh analiz zakonodaja sicer ne zahteva, podajo pa celovitejšo sliko o delovanju MKČN in njenem vplivu na naravo.

Od vseh vzorcev v 18 objektih so bile pri 7 objektih prekoračene predpisane vsebnosti za KPK (39 %), kar je slabši rezultat kot v letu 2019, ko je bilo neustreznih vzorcev le 29%, je pa boljši rezultat kot v letu 2018, ko je bilo neustreznih analiz kar 67%.

Vsi lastniki objektov, pri katerih so bili odvzeti vzorci odpadne vode, so bili z uradnimi dopisi obveščeni o rezultatih analize vzorcev. Pri objektih, pri katerih so bili vzorci neskladni s predpisi, pa so bili v dopisu podani tudi predlogi, kako učinkovitost čistilne naprave izboljšati.

Vzroki za slabo delovanje nekaterih čistilnih naprav na kočah so večplastni in so obdelani v poročilu »Analiza delovanja malih komunalnih čistilnih naprav na planinskih kočah v Sloveniji v obdobju 2013-2017«. To analizo bomo dopolnili z dodatnimi podatki v letu 2021 ali 2022.

Z vzorčenjem bomo nadaljevali tudi v naslednjem letu, v januarju bomo pripravili načrt vzorčenja in se posvetili predvsem MKČN, ki v preteklih letih še niso bile vzorčene.

2. Svetovanje v zvezi s pitno vodo v letu 2020

2.1 Uporaba UV sterilizatorjev na planinskih kočah

Na obiskih koč vedno pogledamo tudi sisteme ravnanja s pitno vodo. Ugotavljamo, da se UV sterilizatorji, katerih nabavo je omogočila PZS v letih 2017 in 2018 (za skupno 52 planinskih koč) uspešno uporabljajo in da PD skrbijo tudi za redno zamenjavo izrabljenih UV žarnic in filtrirnih sistemov. Od koč, kjer UV sterilizatorji redno obratujejo, ni niti ena koča imela neskladen vzorec pitne vode v okviru rednega nadzora, ki ga izvaja Zdravstvena inšpekcija RS. Vedno več koč se tudi samih odloča o nabavi teh sterilizatorjev, saj se zavedajo, da le tako lahko zagotavljajo v vsakem trenutku varno pitno vodo.

3. Svetovanje v zvezi z nadzorom nad živili na planinskih kočah

Z objavo Priročnika za planinske koč v aprilu 2019 je planinskim društvom na voljo vzorec sistema notranjega nadzora nad živili, ki ga je »požegal« tudi Urad za varno hrano pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

To je lasten sistem zagotavljanja varne hrane, ki temelji na izvajanju prerekvizitnih programov in je univerzalen za vse koč. Obsega 3 mape in sicer:

- Vodilna mapa, kjer so navodila za delo v kuhinji
- Mapa 1, ki vsebuje delovna in druga navodila
- Mapa 2, kjer so priloge v zvezi z živili, v zvezi s čiščenjem v zvezi z zaposlenimi in ostale priloge.

Glede na to, da se od časa objave Priročnika planinska društva le redko še oglašajo za pomoč na Svetovalno pisarno, ocenjujemo, da je Priročnik koristen in je dosegel svoj namen ne samo na področju živil in pitne vode, temveč tudi na drugih področjih, ki so v njem obdelana.

4. Svetovanje v zvezi z ravnanjem z odpadki na planinskih kočah

Pri pregledih koč ugotavljamo, da skoraj na vseh kočah, na katerih oskrbniki sami skrbijo za odvoz odpadkov v dolino, ustrezno ločujejo odpadke (steklo, kovine, plastika). Papir in karton običajno

pokurijo. Več nejasnosti se pojavlja pri ravnanju z organskimi odpadki. Koče, ki imajo na iztoku odpadnih vod iz kuhinj nameščene lovilce maščob, le-te oddajajo pooblaščenim prevzemnikom. Drugi organski odpadki (olupki, ostanki hrane) pa običajno končajo na nekem odlagališču v bližini koč, kjer so hrana pticam in drugim živalim. Teh odpadkov je na kočah, ki niso dostopne z vozili, malo, ker je tudi jedilnik sestavljen predvsem iz enostavnejših jedi »na žlico«, na teh kočah ni odpadnih maščob iz cvrtja.

Tudi za te organske odpadke svetujemo, da si pri kočah uredijo pokrite kompostnike, kar je legalno ravnanje s temi odpadki na gostinskih objektih, ki pripravljajo dnevno v letnem povprečju manj kot 20 obrokov na dan oziroma manj kot 7.300 obrokov letno. Tako pridobljen kompost pa ne smejo odlagati v okolici koč, temveč ga morajo odpeljati v dolino.

Tudi legalno ravnanje z odpadki na kočah je podrobno opisano v Priročniku za planinske koč.

5. Seminar za gospodarje planinskih koč

Zaradi zdravstvenih razmer v državi izvedba seminarja za gospodarje planinskih koč v letošnjem letu ni bila mogoča. Bomo pa pripravili nekaj aktualnih tem za drugo leto.

6. Sodelovanje v strokovni skupini za sanacijo Koče pri Triglavskih jezerih

Triglavski narodni park je s sklepom št. 358-3/2015-101 z dne 7.10.2015 imenoval 9 članov strokovne skupine za pripravo tehnične rešitve in ukrepov z namenom optimizacije in nadgradnje obstoječega sistema čiščenja odpadnih voda iz planinske koč pri Triglavskih jezerih. Z istim aktom je določil tudi naloge strokovne skupine.

Ta strokovna skupina je imela v ožji ali širši sestavi več sestankov, na katerih smo usklajevali posamezna mnenja članov glede okoli najustreznejših idejnih rešitev za sanacijo in nadgradnjo obstoječe MKČN in istočasno spremembe in dograditve sistema pridobivanja potrebne el. energije za obratovanje koč. Posebej zahtevno je usklajevanje z obstoječimi predpisi, ki postavljajo velike ovire glede izpustov očiščene odpadne vode v okolje v bližini jezer.

7. Energetske svetovanje za planinske koč

Energetske svetovanje za planinske koč poteka v sodelovanju z energetske svetovalcem mreže ENSVET, Patricjem Božičem. V letu 2020 so bili izvedeni ogledi planinskih koč Ruška Koča na Arehu 8.2.), Dom Zorka Jelinčiča na Črni prsti (26.6.), Koča na Loki pod Raduho (12.7.) z enostavnim energetske pregledom s podajo priporočenih ukrepov za energetske sanacijo objekta, telefonsko svetovanje in tudi sestanki v Ljubljani s predstavniki koč (predsedniki, gospodarji) za koč Vojkova koč na Nanosu, Planinski dom Rašiške čete na Rašici, Planinski dom na Boču, Tumova koč na Slavniku, Koča pri Jelenovem studencu, Koča Draga Karolina na Velikem Snežniku. Energetske svetovalec je opravil tudi svetovanje pri pripravi razpisa MGRT za planinske koč.

Poročilo pripravila:

Drago Dretnik, vodja Svetovalne pisarne pri GK PZS

Dušan Prašnikar, strokovni sodelavec PZS